Հաստատված է
Պետության և իրավունքի
տեսության և սահմանադրական
իրավունքի ամբիոնի 28. 08. 2017 թ.
նիստում (արձ. թիվ 1)
Ամբիոնի պետ՝

.....
(ստորագրություն)
.....
(ամիս ամսաթիվ)

ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ
ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

(Կազմվել է ուսումնական ծրագրի նախագծի հիման վրա)

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ		ՀՀ մունիցիպալ իրավունք 1
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ		
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ		Իրավագիտություն, հեռակա ուսուցում
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ		Իրավագիտություն
ԱՄԲԻՈՆ		Պետության և իրավունքի տեսության և սահմանադրական իրավունքի E-mail: pitambion@mail.ru
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ		Մ.Մանուկյան E-mail: marymanukyanmmb@gmail.com հեռ. 099 10 10 35
ՈՒՍ.ՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ		2-րդ կուրս, 2-ին կիսամյակ
ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ		բակալավր

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ		
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ ԵՎ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՁԵՎԵՐԸ		«Մունիցիպալ իրավունք» դասընթացի 2-ին կիսամյակի ընդհանուր ծավալը կազմում է 6 ժամ, որից 6 ժամ դասախոսություն: Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին սովորողը կատարում է գրականության ընթերցում և մշակում, վերլուծական, հետազոտական աշխատանք, դասախոսի հանձնարարությամբ կարող է գրել ռեֆերատներ և էսսեներ, պատրաստվում է հաջորդ դասին: Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը 2 լսարանային ժամ տևողությամբ: Դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի վերջում ստուգարք հանձնելով:
ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ		Դասընթացը կառուցվում է «Պետության և իրավունքի տեսություն», «ՀՀ սահմանադրական իրավունք» դասընթացի իմացության վրա:
ՀԱՄԱՌՈՏ		«ՀՀ մունիցիպալ իրավունք» դասընթացի շրջանակներում

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ		ուսումնասիրվում են մունիցիպալ իրավունքի հասկացությունը, կարգավորման առարկան, համակարգը, խնդիրները, սկզբունքները, տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման հասկացությունները, մունիցիպալ իրավունքի սուբյեկտները, տեղական ինքնակառավարման երաշխիքները, տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասությունը, համայնքների իրավական կարգավիճակը:
ՆՊԱՏԱԿ **ԽՆԴԻՐ/ՆԵՐ**		Դասընթացի նպատակն է սովորողներին ծանոթացնել հանրային իշխանության ճյուղերից մեկի՝ տեղական ինքնակառավարման հետ և ուսումնասիրել պետական կառավարման և տարածքային կառավարման հետ տեղական ինքնակառավարման կապի առանձնահատկությունները: Դասընթացից սովորողը կստանա համակարգված և ամբողջական գիտելիքներ տեղական ինքնակառավարման իրականացման ուղիների, համակարգերի վերաբերյալ, որը նրան հնարավորություն կընձեռի տեղական ինքնակառավարմանը մասնակցել լիարժեք գիտելիքներով, ինչպես նաև կապահովի համապատասխան մասնագիտական որակավորում, կնպաստի տեղական ինքնակառավարման վերաբերյալ ստացած գիտելիքների կիրառությանը: Դասընթացի խնդիրներն են հանդիսանում. 1. Իրավունքի համակարգում մունիցիպալ իրավունքի տեղի և դերի որոշումը 2. Կառավարում, տարածքային կառավարում և տեղական ինքնակառավարում հասկացությունների կապի բացահայտումը 3. Տեղական ինքնակառավարման դերի որոշումը պետական կառավարման գործընթացում 4. Տեղական ինքնակառավարման երաշխիքների ուսումնասիրումը 5. Ժողովրդավարության տեղական համակարգերի ձևավորման և կատարելագործման հնարավոր ուղիների ուսումնասիրումը
ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ ***Կարողանա՝***		1. բացահայտել մունիցիպալ ինստիտուտների փոխադարձ կապը 2. հանրային իշխանության իրականացման համակարգում որոշել ժողովրդավարության դերն ու նշանակությունը 3. բացահայտել տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման փոխադարձ կապն ու առանձնահատկությունները 4. ինքնուրույն ծանոթանալ ոլորտում կատարվող նորմատիվ փոփոխություններին 5. ուսումնասիրել և առաջարկություններ ներկայացնել տեղական կառավարման համակարգերի զարգացման և կատարելագործման վերաբերյալ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ		
Հիմնական		1. Հայաստանի Հանրապետության մունիցիպալ իրավունք: Ուսումնական ձեռնարկ /ընդհանուր խմբագրությամբ Գ.Դանիելյանի.-Երևանի պետ. համալս.- Հարյապետ, 2015, 384 էջ: 2. Պետական կառավարման եւ տեղական ինքնակառավարման զարգացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում / Յու. Մ. Սուվարյան եւ ուրիշներ.– Եր.: Տնտեսագետ, 2014 –164 էջ.- («Ամբերդ» մատենաշար): 3. Մասնակցային Ժողովրդավարությունը տեղական ինքնակառավարման մակարդակում: Ձեռնարկ. – Եր «Ասողիկ», 2013. - 118 էջ 4. «Ինչպե՞ս մասնակցել տեղական ինքնակառավարմանը», «Քաղաքացի դիտորդ» նախաձեռնություն. Երևան 2015թ. 5. Համայնքային զարգացումը քաղաքացիական ինքնակազմակերպման գործընթացում : Ուսումնական ձեռնարկ, Կաժոյան Հրաչյա, Երևան 2009թ., 210 էջ 6. «Տարածքային կառավարումը Հայաստանի Հանրապետությունում» Մ.Ալեքսանյան, Երևան: Միվա-Պրես, 2000 – 164 էջ:
Լրացուցիչ		1. Кутафин О.Е., Фадеев В.И. Муниципальное право Российской Федерации:Учебник.-2-е изд., перераб. и доп.-М.:Юристъ,2002.- 559 с. 2. Шугрина Е. С. Муниципальное право Российской Федерации: учеб. — 2-е изд.,перераб. и доп. — М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. — 672 с. 3. Муниципальное право России: учебник (отв. ред. С.А. Авакьян). - Проспект, 2010 г. 369 с. 4. Муниципальное право России: учебник /С.А.Авакьян, В.Л.Лютцер, Н.Л.Пешин[и др.];отв. ред.С.А.Авакьян.-Москва: Проспект, 2011.- 544 с. 5. Татаринов С.А. Муниципальное право Российской Федерации: Учебно-методический комплекс. – Томск: Изд-во Том. ун-та, 2014. – 136 с. 6. Программа дисциплины «Муниципальное право», профессор И.И.Овчинников, Москва 2015г. ст. 46 7. Муниципальное право: учебно-методическое пособие И. Н.Иваненко, П. М. Курдюк, Н. В. Павлов, А. С. Чуева. –Краснодар :КубГАУ, 2016.– 52 с

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ		
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ		Սովորողը դասընթացից կարող է հանդես բերել մինչև 100% (ստուգված) առաջադիմություն: Սովորողների գիտելիքները, ունակությունները և հմտությունները գնահատվում են «Գերազանց», «Լավ», «Բավարար» և «Անբավարար» կամ «Ստուգված» կամ «Չստուգված»: Սովորողների գիտելիքները գնահատվում են հետևյալ չափանիշներով՝ ա) «Գերազանց», եթե ունկնդիրը խոր և հիմնավոր է յուրացրել ամբողջ ծրագրային նյութը, սպառիչ, հաջորդական, գրագետ ու տրամաբանորեն կառուցված է շարադրում այն, նյութը սերտորեն կապում է ոստիկանության ծառայության խնդիրների հետ, չի դժվարանում պատասխանել, երբ ձևափոխվում է առաջադրանքը, ազատորեն լուծում է խնդիրներն ու կատարում գործնական առաջադրանքները, ճիշտ է հիմնավորում ընդունած որոշումները, ընդունակ է ինքնուրույն ընդհանրացնել և

		շարադրել նյութը՝ սխալներ թույլ չտալով. բ) «Լավ», եթե սովորողը հիմնավոր գիտի ծրագրային նյութը, գրագետ է և ըստ էության շարադրում է այն, հարցին պատասխանելիս թույլ չի տալիս էական անճշտություններ, կարողանում է ճիշտ կիրառել տեսական դրույթները, գործնական առաջադրանքները կատարելիս տիրապետում է անհրաժեշտ ունակությունների ու հմտությունների. գ) «Բավարար», եթե սովորողը յուրացրել է միայն հիմնական նյութը, բայց չգիտի դրա առանձին մանրամասները, թույլ է տալիս անճշտություններ, ոչ ճիշտ ձևակերպումներ, խախտում է ուսումնական նյութի շարադրման հաջորդականությունը և դժվարանում է կատարել գործնական առաջադրանքները. դ) «Անբավարար», եթե սովորողը չգիտի ծրագրային նյութի զգալի մասը, թույլ է տալիս էական սխալներ, չի կարողանում կատարել գործնական առաջադրանքներն ու լուծել խնդիրները:
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի սովորողին:
Ներկայություն		
		Սովորողի դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկընդրում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում, ինքնուրույն աշխատանքների հանձնում: Սովորողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն ծրագրային նյութը, այլև մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:
Գրավոր աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ		Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվելը: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է զրո միավոր:
Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքներ		Ինքնուրույն աշխատանքները անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում: Ինքնուրույն աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում սովորողը պարտավոր է նշել աղբյուրը ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի:

ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՀՄԱՆ ՔԱՐՏԵԶ

Թեմա 1 **ՀՀ մունիցիպալ իրավունքը որպես իրավունքի ճյուղ** **(2 ժամ դասախոսություն)**	
Թեմայի հարցերը	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Մունիցիպալ իրավունքի հասկացությունը, առարկան և մեթոդը: 2. Մունիցիպալ իրավունքի համակարգը և աղբյուրները: 3. Մունիցիպալ իրավունքի տեղը ՀՀ իրավական համակարգում: 4. Մունիցիպալ-իրավական նորմերը և ինստիտուտները, դրանց իրագործումը: 5. Մունիցիպալ-իրավական իրավահարաբերությունները և դրանց աղբյուրները	Հարցեր 1-5 - անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա:

Թեմա 2 **Տարածքային կառավարման հասկացությունը** **(2 ժամ դասախոսություն)**	
Թեմայի հարցեր	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Տարածքային կառավարման հասկացությունը: Տարածքային կառավարման սկզբունքներ (հասկացությունը և տեսակները): 2. Տարածքային կառավարման մարմինների խնդիրները և գործառույթները (հասկացությունը և դասակարգումը): 3. Մարզպետը՝ որպես տարածքային կառավարումը իրագործող սուբյեկտ 4. Մարզպետարանի աշխատակազմը (մարզպետարանի աշխատակազմի իրավական վիճակը, կառուցվածքը, մարզպետարանի աշխատակազմի ղեկավարի լիազորությունները, պետական ծառայությունը աշխատակազմում): 5. Մարզի խորհուրդը:	Հարցեր 1-5 - կարդացվում է դասախոսություն, ներկայացվում է սխեմատիկ պատկեր: :

Թեմա 3 **Տեղական ինքնակառավարման հասկացությունը, երաշխիքները** **(2 ժամ դասախոսություն)**	
Թեմայի հարցեր	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**

1. Տեղական ինքնակառավարումը ժողովրդաիշխանության համակարգում, սկզբունքները և ֆունկցիաները: 2. Գործադիր իշխանության մարմինների և տեղական ինքնակառավարման ներկայացուցչական մարմինների փոխհարաբերությունը: 3. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության երաշխիքների հասկացությունը 4. ՏԻՄ-երի գործունեության իրավական երաշխիքները: ՏԻՄ-երի կողմից ընդունած ակտերը: 5. ՏԻՄ-երի գործունեության տարածքային երաշխիքները: 6. Մունիցիպալ սեփականություն: Տեղական բյուջե:	Հարցեր 1-3 - Անցկացվում է դասախոսություն խմբային քննարկման եղանակով: Տրվում են հարցեր քննարկման համար, մեկնաբանվում են պատասխանները: